

KESKENY ÚT

A Károlyi Gáspár Teológiai és Missziói Intézet lapja 1999. január II. év, 3. szám

**Bízd
Újra
Életed
Krisztusra!**

Mit tanít a Biblia a világról?

Keresztény vagy keresztyén?

Székről szólva

A Brassói Református Presbiteriánus gyülekezet története

Miért került Déva várának börtönébe Dávid Ferenc unitárius püspök?

Misszionáriusok: Kolumba

ISTEN KÖZELÉBEN

"Íme újjáteremtek mindent"

Jelenések 21,5a

Egyértelmű, ha már újról beszélünk, akkor a régi dolgok elmúlása is a szemünk elé kerül. Ennek a proféciai könyvnek ez a része egy sorozatos elmúlásról beszél.

Kedves Olvasó biztos, hogy érdekel téged is, hogy mi az, ami mulandóságra van ítélve földi életünk során. Isten itt egy természeti képet használ, mégpedig az ég és föld elmúlásáról, melynek folytatása: "tenger sincs többé". De nem csak ennyi van a mulandóság alá vetve. Elmúlik egy perc, egy óra, egy nap, elmúlik a tavasz, nyár, ősz és a tél is. Elmúlt az ősztendő is, így a mi életünk ideje is pereg lefelé. Nem szabad megfélekednünk a címben idézett igeverstről, a mi Urunk azt ígéri, hogy Ő újjáteremt mindent. Láthatjuk, hogy mennyire időszerű és aktuális a mi Istenünk szava minden helyzetben.

A mostani föld és ég felbomlik és átváltozik. A mulandósághoz tartozó dolgok tüzeiben megégnek, és ebből a tűzből új teremtesként lép elő az új ég és új föld. Ez indítson minket is egy komolyabb önvizsgálatra, hiszen mennyi minden van a mi életeinkben is, ami Isten szemében bizonyára hiábavalóság, s ez is megég. Csak az marad meg, amit érte tettünk és teszünk. Az új ég és új föld, mint felékesített menyasszony fog alászállani és ez lesz a Szent Isten tartózkodási helye. Nem lesz tenger! Mit akar ez jelenteni? Azt, hogy nem lesz többé mélység, bánat, fájdalom, nem lesz többé bűn.

"Íme újjáteremtek mindent". Szeretném, ha megvizsgálnánk néhány dolgot és meglátnánk, hogy mit teremthet Isten újjá. Mindenekelőtt, Kedves Olvasó, Isten a te szívedet és az én szívemet is újjá kell vagy kellett teremtsen. Nem csak új ruhára van szükségünk, hanem egy új életre is. A régi életünk maradjon a mulandóságnak, s mi kegyelméből harcoljunk új emberként Istenünk ügyéért.

Van-e már új életed? Lehet, hogy igen, akkor énekelj az Úrnak "új éneket", a hálaadás énekét. Lehet, hogy a régi éneddel harcolsz, tusakodsz és teljesen kilátástalannak látod az életed. Ne csüggedj! Most, az új esztendő kezdetén ígéret érkezett a te számodra is, attól aki "Hű és Igaz" tanú. Isten teremtesének kezdete. Ő az, aki tud a te régi dolgaid felől, s mindezek helyett újat akar neked is adni. "Egy szívet adok majd nekik és új lelket adok majd beléjük, eltávolítom testükből a kőszívet és adok nekik hússzívet, hogy rendelkezéseim szerint éljenek" Ez. 11,19. Kedves Olvasó, ezt kérem és kívánom számodra is az új esztendőben.

VIGH István - Szék

TEOLÓGIA

Mit tanít a Biblia a világról?

Amikor e szót használjuk, akkor ez alatt a minket körülvevő dolgok és élőlények összességét értjük. Az Újszövetség három szót használ a világ jelölésére. Az első és leggyakrabban előforduló szó a „kosmos”. Ez elsődlegesen rendet jelent, de ezentúl jelenti a földet (mint a menny ellentétét), az emberi nemzetséget, a pogányokat, ellentétben a zsidókkal, és azt az emberiséget, mely szemben áll Istennel. A második szó az „aión”. Ez elsősorban korszakot jelent, de ugyancsak a világ kifejezésére használják. A harmadik szó pedig az „oikumené” (ebből származik az ökumené szó, amely a világ vallásait egyesíteni próbáló evangéliumellenes mozgalom), amely a lakott földet jelenti. E szavak tehát azt az alapvető gondolatot fejezik ki, hogy a világ az az Isten által teremtett rend, amely térben (kosmos, oikumené) és időben (aión) korlátozott. Rend, kérdezhetné valaki? Hiszen ebben a világban épp elég nagy összevisszaságot tapasztalhatunk. E rend megkérdőjelezőit azonban hadd vezessük a tudományokhoz, amelyek e világot és az abban végbemenő jelenségeket vizsgálják. Vajon a fizika, matematika, kémia és biológia törvényszerűségei miről tanúskodnak, ha nem e rendről ami e világ működésében tapasztalható. Vajon mi szabtuk meg az évszakokat, hoztuk létre a gravitációt, programoztuk be az agyat? Nem, mi csak felismertük e világot működtető törvényszerűségeket. Ha ezeket valaki a véletlen teremtő erejének tulajdonítja, az csak a végzetbe vetett vak hitét bizonyítja, de mi egy tökéletes bölcs tervező és teremtő Isten munkáját látjuk ebben. Ahhoz azonban, hogy a világ megértéséhez egy kicsit is közelebb kerülhessünk, vizsgáljuk meg e világ múltját, jelenét és jövőjét.

1. A világ a kezdetben.

Az 1Móz 1. és 2. fejezetében olvashatjuk a teremtés történetét, amely annak bizonyossága, hogy Isten hogyan hoz létre rendet a káoszban. A teremtés történet föld és ember centrikus, ami azonban nem a Szentírás tudományos naivságáról tanúskodik, miszerint a föld az univerzum középpontja, hanem az ember egyedi voltát és felelősségének nagyságát akarja hangsúlyozni. A

teremtéstörténet középpontjában az az ember áll, akit Isten a saját képére teremtett és akit megbízott a föld feletti uralommal. Ezzel szemben áll az evolúciós elmélet, mely szerint az ember nem más mint egy magasabb fejlődési szinten álló állat. Ha pedig ezt az elméletet (amely az egyik legradikálisabb bibliaellenes támadás) logikus módon tovább értelmezzük, a végeredmény a káosz és a pusztulás lesz. Hogy miért? Mert az evolúció hajtómotorja a természetes szelekció, ami azt jelenti, hogy az erősebb el kell pusztítsa a gyengébbet. Hitler (Nietzsche tanítványa) csak egyike azoknak, akik következetesen alkalmazták az evolúció elvét. Az eredmény ismert, de sokkal szörnyűbb következményei lennének annak, ha mindenki, aki ezt vallja, alkalmazná is elméletét a gyakorlatban. Most nincs időnk bővebben kitérni az elmélet kritikájára, legyen elég annyit megemlítenünk, hogy a modernnek nevezett elmélet már az ókori görög filozófiában jelen volt (lásd Anaximandrosz).

A teremtés tehát az egyetlen út a világ keletkezésének megértéséhez. Az ember szerepe pedig e teremtett világ megőrzése és a javaival való hálás élés. Ezt olvashatjuk az 1Tim 4:3,4-ben, hogy mindent „Isten teremtett hálaadással való élvezésre” és „semmi sem megvetendő, ha hálaadással élnek azzal”. Isten azt várja el teremtményeitől, hogy az Ő jóságáért neki hálát adjanak. Látjuk azonban, hogy nyomban a teremtés után az ember fellázadt Teremtője ellen, és az isteni rendet megbontva saját törvénye szerint kívánt élni. Az első emberpár bűne így vezetett az egész emberi nemzetség és az egész világ megromlásához. Ezt szem előtt tartva beszélhetünk csak a világ jelenlegi helyzetéről.

2. A világ ma

A helyzet ma minden fejlődés ellenére is szomorú. A bűn uralma alatt nyög a világ és a Róm 8:19 szerint „sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését”. A bűn alá rekesztett világ tehát megváltásra szorul. János

írásaiban igen érdekes képet nyerünk a világról. Arról olvashatunk, hogy Isten szerette a világot és Fiát adta érte (Jn 3:16). Krisztus a világ világossága (Jn 8:12) és megváltója (1Jn 4:14). Ő az aki elveszi a világ bűneit (Jn 1:29) és aki életet ad neki (Jn 6:33). Máshol azonban arról olvasunk, hogy a világ nem nyer megváltást, mert a tanítványok a világból vannak kiválasztva (Jn 17:6). Krisztus nem hajlandó érte imádkozni (Jn 17:9) és nem is jelenti ki magát a világnak (Jn 14:17,22). Ilyen nyilvánvaló ellentmondásról lenne szó? A feszültség feloldásához azt szükséges megértenünk, hogy a világ szó alatt nem kell a földön élő minden egyes embert érteni. E fogalom ugyanis nem mennyiségre (hány ember), hanem minőségre (milyen emberek) vonatkozik. János ugyanis a bűnös által megrontott emberiségről beszél. Ezért szólít fel az 1Jn 2:15-ben, hogy ne szeressük a világot, „mert mindaz ami világban van, a test kívánsága, és a szemek kívánsága, és az élet kérése nem az Atyától van, hanem a világból.” A világ tehát magába foglalja a gonoszság eszközeit, a különböző dolgokat, amelyek az Isten elleni lázadásra biztatnak, és a bűnös embereket. Amikor pedig arról olvasunk, hogy Isten mennyire szereti a világot, akkor ez alatt nem azt értjük, hogy Isten milyen sok embert szeret, hanem az ige arra a csodára hívja fel figyelmünket, hogy Isten a világhoz, a gonosz, bűnös emberekhez hajolt le és ezeket szereti. Ez tehát a mai világ: a bűnös emberek sokasága. Ide tartozol te is, Kedves Olvasó és e világ pusztulása rád is vár, ha nem hiszel Jézus Krisztusban, akit az Atya azért küldött, mert úgy szerette e világot, szeretet téged az ellene lázadót, hogy Fia vérén vásárolt meg és tett magáévá. Hiszed-e ezt? Ha igen akkor egészen más szemmel tekintesz e világ jövője elé.

3. A világ jövője

E világ, gonoszsága miatt, Isten ítéletében fog részesülni mindazokkal együtt, akik hozzá tartoztak (2Pt 3:10). Mindazok azonban, akik az Úr Jézus Krisztushoz tartoznak, új mennyet és földet várnak, ahol igazság és béke honol, és nem lesz többé sírás és fájdalom (Jel 21:1-4). Oh, bárcsak a világról való elmélkedés, annak teremtőjére irányítaná tekintetünket és meglátnánk, hogy nincs itt maradandó városunk, mert Isten jobbat készített számunkra (Zsid 13:14).

BAGOLY Gyula

KERESZTÉNY VAGY KERESZTYÉN?

A római katolikus egyház a keresztény szót használja, míg a református a keresztyént. A neoprotestáns egyházak pedig teljes összevisszaságban hol egyiket, hol másikat. Dr. Csohány Jánost, a debreceni Református Teológiai Akadémia volt professzorát kérdeztük a két szó közötti különbségekről, helyes vagy helytelen használatukról.

- *Professzor úr, honnan ered a szó kétféle használata, s van-e jelentésbeli különbség köztük?*

- A keresztyén és keresztény szó között a világon egyedül a magyar nyelvben van különbség, kuriózumról van szó. Az első forma egy idő óta a protestáns, a második a római és görög katolikus, ezen a néven a felekezeti hovatartozás kifejezője. A Magyar Tudományos Akadémia Helyesírási Szabálya a római katolikus lakosság statisztikai többségére való tekintettel tette hivatalossá a keresztény alakot, de megengedi a protestáns keresztyén alak használatát is.

Jelenleg nincs lehetőség arra, hogy a két szó közül az egyik közmegegyezéssel kizárólagosságra emelkedjék, mert két fekezet önazonosságának egyik kifejezési jegyévé vált a két szó. Türelemet kell tanúsítanunk egymás iránt. Ez jó értelemben vett pluralitás. Az ősmagyarok sem azt nézték, hogy ki melyik törzsbe tartozik, hanem, hogy magyar. Ez a két szó magyarul van. A keresztyén szeretettel is ellenkeznek az elnevezés miatti huzakodás. Szükséges azonban, hogy tisztában legyünk a két szó eredetével, jelentésével. Akkor minden hátrányos megkülönböztetés nélkül, de tudatosan használjuk a saját egyházi, családi tradícióknak megfelelőt.

Az Apostolok Cselekedetei 11.26-ban olvashatjuk, hogy "a tanítványokat Antióchiában nevezték először keresztyéneknek." Az Újszövetség 1967-ben Budapesten, a katolikus Szent István Társulat kiadásában megjelent magyarázatos fordításában a fenti idézet így hangzik: "Először Antióchiában nevezték el a tanítványokat keresztényeknek." A magyarázatban viszont azt írja, hogy a keresztény elnevezés "szóról szóra annyit jelent, mint Krisztus követője, tanítványa, híve." Ez mutatja, hogy már 30 évvel ezelőtt sem volt semmi különbség a kereszt(y)én szó alapjául szolgáló görög krisztianosz szó katolikus és protestáns értelmezése között. Igen ám, de ez

nem volt mindig így, és a katolikusok tömegeinél most sincs így.

A krisztianosz a latinban christianus volt. Ebből lett egyes európai nyelvekben krisztián, a szlávban krisztyán. A magyarba a szlávból került. A szóeleji mássalhangzó-torlódást a magyar oldani kényszerült, és először kirisztyán, majd keresztyén formát honosított meg. Egyes vidékeken e századig élt, vagy talán még él a Kirisztus forma Jézus méltóságjelzőjének ejtésében, mert a Krisztus szóeleji mássalhangzó-torlódását ugyanígy idegennek érezte a helyes magyar nyelvérzék.

A keresztyén szót tehát a keresztyénséget felvett magyarok egyöntetűen használták jó 700 évig. Pázmány Péter valóban jó katolikus volt, mégis keresztyént írt. Káldi György jezsuita, az általa elkészített első római katolikus fordítású teljes Biblia címlapján nagybetűkkel olvasható a keresztyén szó. Az evangélikusok és reformátusok változatlanul hagyták a keresztyén szó használatát.

A 18. században hitvitázási céllal kezdték a katolikus papok keresztyénnek nevezni és írni magukat. Sok más anyanyelvű lévén köztük, a nyelvtudás hiánya is közrejátszott. Bizonyítani akarták egy teljesen helytelen népi szómagyarázattal (etimológiával), hogy az "igazi" egyház tagjainak elnevezése a kereszt szóból ered, ezért keresztény. Nem véletlen tehát, hogy szent jelként a keresztet és a feszületet. A keresztet akkorra Magyarországon és Erdélyországban kisajátította a katolikus egyház. A magyar reformátusok viszont éppen azért voltak kénytelenek lemondani a kereszt használatáról, hogy önazonosságukat megőrizték, és templomaikat el ne vegyék a katolikusok.

A nyelvújítás korában a keresztyén formát egyesek szlávsnak tartották, és ezért is helytelenítették. Nem vették figyelembe azt, hogy a Sebestyén és Sebestény névnek is van teljesen magától kialakult két változata. E variáns a keresztyén és keresztyén szavak variációja analógiájának is tekinthető.

Továbbá a latin hostia szóból a magyarban ostyia lett. A ti szótagból tehát szláv közvetítés nélkül is lehetett ty.

Az újprotestáns egyházak szóhasználatában attól függ, hogy mennyire vették figyelembe a hazai protestáns hagyományt. Ha erősen hatott rájuk, akkor keresztyént írnak, ha nem, akkor keresztényt. Lehet, hogy katolikus eredetű egy-egy vezető személyiségük, aki a keresztény formához szokott, és azt tette új egyházában is hivatalossá.

(fábián)

(Megjelent az Udvarhely Szék c. hetilapban.)

A Református Presbiteriánus Egyház története

1990-ben Isten új helyzetet teremtett Magyarországon. Külföldi keresztyének évek óta imádkoztak a változásért. Ennek eredményeként, az Egyesült Államokbeli, Westminster Biblical Missions még abban az évben képviselőt küldött, hogy a Magyarországi Református Egyház lelkeszeivel és vezetőivel kapcsolatot teremtsen. Az elképzelés egy új teológiai és missziói intézet létesítése volt, amely szigorúan biblikus és református.

Több mint egy éves előkészület után, a Károlyi Gáspár Teológiai és Missziói Intézet (KGTMI) 1992 októberében kezdte működését Budapesten. 15 diákkal és 6 tanárral. A Westminster Biblical Missions törekvéseit több amerikai gyülekezet támogatta.

Németh Géza református lp. 1992-ben, Budapesten, a Reménység Szigetén ajánlott fel oktatási célra épületet olyan szóbeli és írásbeli szerződés alapján, hogy a két Intézmény szervezeti és tevékenységében egymástól abszolút független.

Az Intézet vezetői a Magyarországi Református Egyház képviselőivel tárgyalásokat folytattak arról, hogy a KGTMI a Magyar Református Egyházba betagozódhasson. A Károlyi Intézetet működtetők a Magyar Református Egyházba való beépülést csak úgy tartották megvalósíthatónak, ha a Károlyi Intézet megőrizheti biblikus és református alapelveit.

A tárgyalások eredményeként 1994. április 15-én egy Támogatási Nyilatkozat született a KGTMI-vel kapcsolatban. Ezt a nyilatkozatot a Királyhágómelléki Református Egyház részéről Tőkés László püspök írta alá, az Erdélyi Református Egyházkerület részéről pedig Antal Ferenc püspökhelyettes. A KGTMI valós betagozódása azonban továbbra sem történt meg.

1994 májusában Németh Géza a Reménység Szigetén működő Erdélyi Gyülekezethez csatolta a Károlyi Intézetet, és megtiltotta az alapító Westminster Biblical Missions-nak az Intézet területére való belépését. (folytatás a 4. oldalon)

Így kényszerült a WBM Miskolcra költöztetni az Intézetet.

1996 áprilisában a KGTMI hivatalosan kérte a Tiszáninneni Egyházkerületbe való beépülését. A kéréshez egy kézikönyvet is csatoltak, amely az iskola történetéről, céljáról, hitvallásáról, oktatási filozófiájáról, szervezetéről, valamint a tanárokról és diákokról vonatkozó szabályokról és a tantervről szólt. A hitvallás volt az egyetlen dolog, amelyen az Intézet nem volt kész változtatni. A kérés az Egyetemes Zsinat elé került, azonban Hegedűs Lóránt püspök és támogatói megakadályozták, hogy ezt az Egyetemes Zsinat nyíltan megtárgyalja és döntést hozzon. Ha a Károlyi Intézet hitvallása ellenkezett volna a Magyar Református Egyház történelmi hitvallásaival, akkor ezt egy nyílt vita keretében nyilvánvalóvá tehetnék volna. Ezt nem teheték, hisz a Károlyi Intézet hitvallása református és kálvinista. Az egyház liberális csoportja más eszközökhöz folyamodva elzárta az Intézet egyházba vezető útját.

1997. március 13-án ülésezett a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata (MRETZS) és kijelentette, hogy a Károlyi Gáspár Teológiai és Missziói Intézet egyházilag "nem elfogadható". Az MRETZS állásfoglalása a Károlyi Intézettel kapcsolatban:

"Az MRETZS Elnöksége a miskolci Missziói Intézettel kapcsolatban kijelenti, hogy ez az intézet az elmúlt hatéves időszak folyamán mindeddig nem rendezte viszonyát sem a Magyarországi Református Egyházzal, melynek területén működik, sem az MRETZS tagegyházaival, melyekből tanulótagságát gyűjti, sem az MRETZS testületével, illetve Elnökségével. A rendezést többszöri felszólítás után is elmulasztotta mind teológiai, mind iskolaszervezeti, mind egyházhatósági jóváhagyási szempontból.

A teológiai, iskolaszervezeti és egyházhatósági rendezetlenség miatt az MRETZS a Bojtor István nyugalmazott ref. lelkész által vezetett miskolci "Károlyi Gáspár Missziói és Teológiai Intézet" működését református egyházi, teológiai és nevelési szempontból nem fogadja el, annak semmilyen képesítését nem hitelesíti, s ezeknek megfelelő egyházi alkalmazást növendékeinek nem adhat.

Az MRETZS a Missziói Intézet külföldi támogatóinak ellenünk intézett éles támadásait visszautasítja, hiszen késznek mutatkoztunk a tárgyalásra, melyet a másik fél érdemileg megtagadott.

Az MRETZS mindenkit felhív, aki református egyházi tanulmányokat akar bármely szinten folytatni és kiképzést nyerni, hogy semmiképpen sem ebben az intézetben, hanem hivatalos református iskoláinkban folytassák tanulmányaikat.

Felkérjük a tagegyházakat jelen Állásfoglalás közlésére hivatalos vagy gyülekezeti lapjukban.

Budapest, 1997. március 13-án

Az MRETZS Elnöksége"

Egy hamis vád alapján a Magyar Református Egyház kizárta a Károlyi Gáspár Teológiai és Missziói Intézetet. Dr. Rapp az Intézet igazgatója a következőképpen nyilatkozott az MRETZS döntéséről:

"Miért nem ismeri be egyszerűen ez a liberális csoport, hogy nincs szüksége ránk és gyűlöli teológiai nézeteinket? A válasz egyszerű. Mi a Biblia és a Magyar Református Egyház történelmi álláspontját képviseljük, ők azonban nem. Bármilyen legyen is teológiájuk, az nem a Biblia, a reformáció és az egyház történelmi hitvallásainak teológiája. Tudják, hogy az övék nem az, és hogy a mi teológiánk megegyezik azzal. Mindent megtesznek, hogy minket megakadályozhassanak. Ha tevékenységünket az ők engedélyük nélkül kezdjük meg, akkor egyházszakadással vádolnak. Ha mi megfelelő módon engedélyt kérünk, ők elzárják utunkat az egyházba, és ezt nem egy nyílt tárgyalás által teszik, hanem más eszközök segítségével. Végül lépésük megsemmisítésünk érdekében az, hogy "elfogadhatatlanoknak" minősítsenek, hamis okokat neveznek meg, és ezeket mindenütt terjesztik, még a világi újságokban is."

A Magyar Református Egyház e döntésével is világossá tette, hogy gyűlöli a reformáció biblikus tanításait, egy más evangéliumot hirdet, és megveti még saját hitvallásait is. "Ez tehát az ökumenikus lelkület. A Biblia nem tévedhetetlen, Jézus Krisztust azzá tesszük, akivé akarjuk. Az üdvösség az, amivé mi tesszük. Az egyház pedig úgy működhet, ahogy nekünk megfelel. Nincsenek már alapelvek, néhányat kivéve: nem mondhatjuk, hogy a Biblia tévedhetetlen; nem szakadhatunk el azoktól, akik megtagadják Krisztust; nem mondhatjuk ki, hogy csak egy evangélium van; nem ragaszkodhatunk ahhoz, hogy az egyház Krisztusé és Ő uralkodik felette; nem mondhatjuk senkire, hogy hitetlen, ha meg van keresztelve és fizeti az egyházi adót." (Dr. Rapp - Bizonyágtétel Krisztusért és tévedhetetlen Igéjéért)

A Károlyi Intézet az MRETZS döntését követően egy új református egyház alapítását tűzte ki célul. Ezen új cél jogosultságát a Magyar Református Egyház hamis volta alapozza meg. Az új felekezet neve: Református Presbiteriánus Egyház. A felekezet hitvallásai: a Westminsteri Hitvallás, a Westminsteri Nagy és Kis Káték, a II. Helvét Hitvallás és a Heidelbergi Káté.

(Részlet a Tagsági felkészítő című kiadványból)

SZÉKRŐL SZÓLVA

"Ha az Úr nem segített volna"
Zsoltárok 94,17

De az Úr segített, és a munka folyik tovább! Heti hat alkalommal hangzik az Ő szava a kicsi gyülekezetünkben. Gyakran gondoltam, egy kellemes és ugyanakkor emberileg kellemetlen eseményre, hogy majd a mennyben sokan fognak hiányozni, akikről mi azt hittük, hogy ott lesznek és sokan, akikről nem hittük, de mégis ott vannak. Isten nem azt nézi, ami az ember szeme előtt van, hanem ami a szívében van.

Az elmúlt négy évben estéről estére, 40-50 ember hallgatta Isten igéjét, s én boldogan szolgáltam közöttük. Hol vannak most ezek az emberek? Lelkileg nem tudom, de fizikailag ma is a faluban élnek. Talán 20 százaléka maradt a régi hallgatóságnak, de újakat is küldött az Úr. Most a gyülekezet létszáma 15-25 között mozog. De én ennek a létszámnak is örülök, hiszen ezek az emberek keresnek. Nemcsak keresnek, hanem találnak is. Lelkesen jönnek szombatunként a gyerekek is, akik boldogan énekelnek és dicsőítik az Úr nevét.

Sokszor jutott a mi életünk is hullámvölgybe, sok minden aggasztott és elkeserített, de Urunk kézen fogott és tovább vezetett. Kedves Olvasó, hadd kérjem tőled azt, hogy csendességben minket is vigyél az Úr elé.

VIGH István

A Brassói Református Presbiteriánus Gyülekezet története

A Brassó II Református Gyülekezet többségében hitetlen tagjai között egy kis keresztyénekből álló csoport rendszeresen összegyűlt bibliáórákat tartani. E kis keresztyén közösség öt fiatal tagja a Károlyi Gáspár Teológiai és Missziói Intézet diákja lett. A keresztyének kis csoportjában megoszlás történt, mivel különböző vélemények alakultak ki a diákok által képviselt elvekkel szemben. Némelyek helyeselték, mások pedig teljesen elvetették a Károlyi Intézet által képviselt reformációi alapelveket.

1997. július 13-án a Brassó II Református Gyülekezet lelkésze, Bálint László egy Tökés Lászlótól érkezett rendelet alapján a Károlyi Intézetben tanuló brassói diákok ellen prédikált, tév-tanítóknak és szektásoknak nevezve őket. Ezt a prédikációt követték más alkalmak is, amikor az Intézetben tanulókat a lelkipásztor tév-tanítóknak és az ellenség embereinek nevezte. A vádakkal szembeni védekezés lehetőségét nem adták meg az Intézetben tanuló diákoknak. Bagoly Gyulának a gyülekezetben való nyilvános felszólalási kérését is visszautasították.

A súlyos vádak elhangzása és a védekezés jogának a megtiltása lehetetlenné tette, hogy a keresztyének csoportja továbbra is részt vegyen a Brassó II Református Gyülekezet istentiszteletein. A keresztyének csoportjában a már meglévő megoszlás teljes szakadáshoz vezetett. Némelyek úgy döntöttek, hogy továbbra is látogatói és támogatói lesznek a Brassó II Református Gyülekezetnek, mások egy külön istentisztelet beindítását sürgették. A Károlyi Intézetben tanuló diákok közül négyen az új istentisztelet beindítását pártolták, az egyik diák azonban továbbra is a Brassó II Ref. Gyülekezet tagja kívánt maradni.

1997. augusztus 3-án Asztalos Béla lakásán a református gyülekezetből kiváltak megtartották az első istentiszteleti alkalmat. Ez a nap a Brassói Református Presbiteriánus Gyülekezet születésének a napja.

Az új gyülekezet tagjai a nyilvános védekezés megtiltása miatt, egy levél által ismertették döntésük okait a Brassó II Református Gyülekezet tagjaival: "Reménykedtünk abban, hogy mint a gyülekezet tagjainak meg lesz adva az a lehetőség, hogy az ellenünk elhangzott vádakra nyíltan a gyülekezet vagy a

presbitérium előtt válaszolhassunk. Bálint László lelkipásztor nagyon súlyos váddal illetett egy vasárnapi istentiszteleten, ugyanis tév-tanítóknak nevezett. Egy ítélet kimondása előtt szükséges a vádlottak kivizsgálása, és véleményüknek meghallgatása. Ugyanilyen módon, ha egy gyülekezetben valaki ellen panasz van, a kivizsgálás során a vádlott élhet a védekezés jogával. Mivel ez a mi esetünkben nem történt meg, ezért levél által ismer-tetjük álláspontunkat... Ha a Magyar Református Egyház azt hinné, amit valamikor hitt, akkor nem vádolna minket hamis tanítással, hisz mi a Bibliát a II. Helvét Hitvallás és a Heidelbergi Káté szerint értelmezzük. Sajnálatos módon a Magyar Református Egyház cselekedetei ellentmondanak saját hitvallásainak, és mi ezekre mutattunk rá. A református gyülekezetek gyakran közösen tisztelik Istent unitáriusokkal és római katolikusokkal, sok gyülekezetben nők prédikálnak, a Református Egyház tagja az Egyházak Világtanácsának, mely elismer olyan pogány vallásokat is mint buddhizmus, hinduizmus és más törzsi vallások. A hitehagyás ezen jelei ellen senki nem szól, de szigorú egyházfegyelmezésben részesülnek azok, akik a tévedésekre nyíltan rámutatnak.

Hol van a reformáció egyháza? Hogyan lehet október 31-én a reformációt megünnepelni, és januárban az imahéten, az "egység" jelszava alatt, a reformátorokról teljesen megfeledkezve római katolikusok és unitáriusok beszédeit hallgatni? Egy olyan istentiszteletre van szükségünk, amely a bibliai alapokra legyen felépítve, és tanítani sem akarunk mást, mint amit a reformátorok vallot-tak...

Nem vagyunk az igaz egység ellenségei, de jelenlétünkkel nem igazol-hatjuk az Isten Igéjével ellentétes cselekedeteket. Szomorúsággal tölt el a tőletek való elszakadás, de számunkra elsődleges Krisztus és igazságának köve-tése. Sem cselekedeteink, sem egyház-adónk, sem egyháztagságunk nem üdvözíthet, hanem egyedül Krisztus, aki tévedhetetlen Igéje által vezet bennünket. Ezért nem szégyelljük azt, hogy tőletek külön tiszteljük Istent, és ez nem azt jelenti, hogy nem szeretünk titeket, hanem azt, hogy Krisztust kell kövessük minden helyzetben."

1997 augusztusától 1998 júliusá-ig a Károlyi Intézetben tanuló négy diák felváltva hazajárt és megtartották az istentiszteleti alkalmakat.

1998. augusztus 16-tól december

6-ig a taggá váláshoz szükséges, 15 kur-zusból álló, anyagot sajátíthatták el az új gyülekezetet látogatók.

1998. november 4-én a West-minster Biblical Missions támogatásával a Brassói Református Presbiteriánus Gyüle-kezet egy tömbház lakást vásárolhatott.

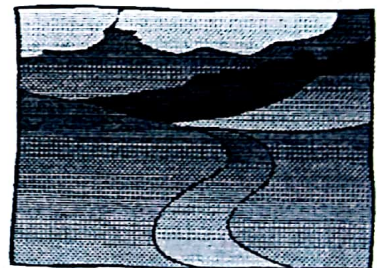
1998. december 21-én 11-en tettek bizonyosságot a Krisztusba vetett személyes hitükről, ismereteikről és a gyülekezet tagjaivá lettek.

Oh Uram, mi atyáink Istene! nem te vagy-e egyedül Isten a mennyben, aki uralkodik a pogányoknak minden országain? A te kezében van az erő és hatalom, és senki nincsen, aki ellened megállhatna. (2Krón. 20:6)

Hadd tudják meg, hogy a te kezed munkája ez, hogy te cselekedted ezt Uram! (Zsoltár 109:27)

SOLI DEO GLORIA

PÁLL Zoltán

FELVÉTELIZŐK FIGYELMÉBE!

A Károlyi Gáspár Teológiai és Missziói Intézet lehetőséget kínál az Intézet előzetes megismeréséhez, azok számára, akik a következő tanévben szeretnének felvételizni. Az érdeklődők akár három napig részt vehetnek az előadásokon, áhítatokon. Megismerkedhetnek a tanárokkal, diákokkal, valamint a Károlyi Intézet tanítási alapelveivel, kollégiumi életével.

Érdeklődni és jelentkezni az iskola lapunk impresszumában közölt címén lehet, levélben, telefonon, faxon vagy drótpostán.

(fa)

MIÉRT KERÜLT DÉVA VÁRÁNAK BÖRTÖNÉBE DÁVID FERENC UNITÁRIUS PÜSPÖK?

E kérdésre kétféle válasz létezik. Az egyik a mai nyugat-európai ember válasza: A vallási türelmetlenség miatt. De van saját korabeli válasza is: 1. Országos törvény és 2. saját hitfelekezete hitelvének megszegése miatt.

A kétféle válasz közül érzelmileg lehet, hogy valakinek a mai a szimpatikusabb, de az teljesen történetietlen. A valóságban akkor, csupán az akkori közgondolkodás és törvények szerint lehetett eljárni. Nem sejtették, hogyan változik mostanra a köz- felfogás és a törvény. Nem ítélték tehát csak úgy, ahogy akkor gondolkodtak és amilyen törvények akkor léteztek. Ezért minden humanitárius sajnálatunk mellett mi is nézzünk szembe az akkori valósággal. Ez az egyetlen módja, hogy megértsük Dávid Ferenc életének szomorú végét.

Katolikusnak született Hertel Dávid kolozsvári szász varga fiaként. Apja keresztnévéről csinált magának családnevet. Franciskus Davidis-nek, magyarul Dávid Ferencnek nevezte el magát. Erdély magyar lutheránus, aztán református, végül antitrinitárius (unitárius) püspöki méltóságait járta végig. 1576-ban az országgyűlés is elismerte erdélyi antitrinitárius püspöknek. E felekezetnek 1568-tól és

1571-től országgyűlés biztosította a szabad vallásgyakorlatot a református, evangélikus és a maroknyi hívőt számon tartó katolikus egyházzal együtt. Páratlan dolog volt ez akkor Európában. 1572-ben azonban azt is kimondta egy erdélyi országgyűlés, hogy a továbbiakban minden vallási újítás tilos. Az antitrinitárius egyház már előzőleg igyekezett beilleszkedni a másik három szabad vallásfelekezet rendjébe azzal, hogy Krisztus isten voltát és imádandóságát elismerte. A katolikus vallású Báthory István fejedelem uralma idején az üldözést kívánta elkerülni ezzel az unitárius egyházzal.

Dávid Ferenc ezt a tant tagadta. 1578-ban ráadásul elrendelte egyházában a gyermekkeresztség eltörlését és a felnőttkeresztség bevezetését. Mindkét tanítással saját egyháza két sarkalatos tanításával szállt szembe. Egyháza nem követhette ezen az úton. Hiszen a vallási újítást tilalmazó országos törvényt szegte meg püspöke. 1579 március végén hivatalától megfosztották Dávid Ferencet és annak az évnek június 1. napján a gyulafehérvári országgyűlés életfogytiglani börtönre ítélte. Déva várát jelölte ki büntetése letöltésének színhelyéül. Ott hunyt el 1579. november 15-én tisztes öreg korban, 59 évesen.

(CS. J.)

MISSZIONÁRIUSOK: KOLUMBA

E havi számunktól új rovatot indítunk, mely a misszióról szól és azokról az emberekről, akiket Isten arra használt, hogy az Ő szavát hordozzák. Az apostolok után következtek az evangélisták, a misszionáriusok. Ők hirdették az evangéliumot és igyekeztek azt elvinni olyan helyre, ahol nem ismerték Jézus Krisztust. Ez a misszió lényege: elvinni az örömhírt ahhoz az emberhez, aki még soha nem hallotta azt.

Az egyik ilyen áldott szolgálja az Úrnak az ír Kolumba (Galamb) volt. Amikor elkezdte hirdetni az evangéliumot, akkor a Római Birodalom és a keresztyénség viszonya más volt, mint az első században. 313-tól Nagy Konstantin, a Milánói Ediktumban engedményeket tett a keresztyéneknek, később pedig hivatalos, sőt egyetlen megengedett vallássá tette a keresztyénséget. Az 500-as években fontos állami tisztségeket csak keresztyének tölthettek be, így rengeteg karrierista hivatalnok csalárd módon megkeresztelkedett. A világ belépett az egyházba. Elkezdődött az egyház elvilágiasodása. A térítés erőszakkal történt, nem Jézus Krisztus parancsa szerint. Nem tanítványokat, hanem tagokat akartak az Egyházba. Ilyen körülmények között pedig szó sem lehetett misszióról.

Ebben az időszakban rendelte Isten Kolumbát az Ő szolgálatába. Kelta családban született 521-ben, Írországban. Már ifjúkorában átadta életét Megváltójának. Mivel korábban pogány volt és nem részesült gyerekkeresztségben, ezért felnőtt korban keresztelték meg. Ezután a kelta iskolában tanult és 551-ben beiktatták a lelkeszi szolgálatba.

Annak ellenére, hogy kelta királyi család leszármazottja volt, ő Krisztus szolgájaként, krisztusi indulattal fordult az emberek felé. Az imádság és a böjt embere volt. Állandóan Istent kereste és Neki akart élni. Számára a keresztyénség azt jelentette, hogy megélje mindenben Isten Igéjét és elvigye az evangéliumot minden embernek.

Derwot királyt zavarta Kolumba munkája és elhatározta, hogy megöli őt. Kolumba 12 hívővel Skócia nyugati partjai közelében levő Jónás szigetére menekült. Itt missziói iskolát hozott létre, az ír kolostorok mintájára. Innen indultak a misszionáriusok égő szívvel Skócia és a Hebridák evangelizálására.

Kolumba nagy műveltségű és jó szervező volt. Fáradhatatlan volt a Biblia fordításában, amit a nép kezébe adott. Mindenben példakép akart lenni. Csupasz sziklán aludt és egy kő volt a párnája. Nem akarta kényeztetni a testét, de a lelkét annál inkább.

563-597 között Jónás szigete hatalmas missziói központtá fejlődött. Mivel édesanyja királyi leszármazott volt, ezért Kolumba arra igyekezett, hogy a fejedelmi udvarban, nemesek között is hirdesse az evangéliumot. A nemesek jóindulatát elnyerve, a néphez is könnyebben eljuthatott az örömhír. 564-ben Brude, a piktek királya (A piktek Skócia őslakosai voltak. A rómaiak adták nekik ezt a nevet, mert festették, piktálták a testüket.) is megtért Kolumba igehirdetése nyomán. Ő és társai a megtérést prédikálták. Megvilágították az ember bűnösségét. Ezután hirdették Krisztus váltságát és segítették a megtérteket az Ő követésében.

Valóságos ébredés lett Skóciában. A Jónás szigeti misszionáriusok egész Nyugat-Európát bejárták. Isten hatalmasan munkálkodott általuk. Akkor nem volt római katolicizmus Skóciában, és míg a római egyház javában züllött, addig a skótok és piktek prédikátorai, lelkeszei Istennek odaszánt életet éltek.

Kolumba hű harcosa volt Jézus Krisztusnak és példája meghatározó volt a skóciai korai egyház életében. 597. június 9-én, vasárnap éjfélkor szokása szerint felkelt imádkozni. Ez az imádság volt számára az utolsó a földön. Térdelve élt és térdelve költözött haza az ő Megváltójához.

CURCUBET Gábor

"MEGBOCSÁTTATTAK A TE BÜNEID."

- bizonyágtétel -

*"Ha megvalljuk bűneinket,
hű és igaz Ő: megbocsátja bűneinket,
és megtisztít minket minden
gonoszságtól." 1János 1,9*

Isten nélkül nem volt könnyű az életem. Most százszorta nehezebb volna, ha Isten nem fogadott volna gyermekévé.

Igazi elesett bárány voltam. A gyermekkorom szép volt, de nehéz. Egy külön világban éltem és arról álmodtam, hogy egyszer majd én is olyan híres, szép és gazdag leszek, mint azok az emberek, akikről az újságok annyit írtak. Lassan szembe-sültnöm kellett azzal, hogy a világ ridegebb, mint én hittem. Addig tartott a gyermekkorom, amíg egyre inkább fel nem fedeztem a felnőttek boldogtalanságát. Tizenhárom évesen már egy kiábrándult, magányos valaki voltam. Köztem és körülöttem élő emberek között egy óriási, mély és sötét szakadék tátongott. Visszahúzódtam, zárkóztam, depressziós voltam. Egész életemet megnyomorította az önbizalomhiány. Folyton egyedül éreztem magam és szeretetre vágytam. Egy párszor eszembe jutott az öngyilkosság is, mint kiút, de féltem a haláltól. Arra gondoltam, hogy ki tudja, talán még rosszabb a halál, s akkor már hiába, nem jöhetek vissza.

A gimnázium első évében jött valaki, aki által megoldást véltem felfedezni. Először csak apróságokkal kezdődött, aztán egyre mélyebbre süllyedtünk. Az IKE-vel kezdtük, majd bárok, diszkók és fiúk, lógások az iskolából jöttek sorra. Talán a város legördögibb társaságába keveredtünk. De Isten közbeszólt, mint ahogy már sokszor annyi mindent megakadályozott az életemben. Az a valaki elment, én pedig alábbhagytam a kicsapongó élettel. Ebben az időszakban találkoztam egy keresztyén lánnyal. Idegesített, hogy folyton csak Jézusról beszélt. Mindenki bolondnak

nézte. Én is. Városunkban akkor még sehol nem futkároztak ilyen "bolond" emberek. Az, hogy valaki hívő keresztyén, mindenki számára valami új, idegen és ismeretlen volt. Eljutottam egy keresztyén gyülekezetbe is, de a szüleim tiltották, hogy odajárjak, mivel szektának vélték. Folyton azzal küszködtem, hogy képtelen voltam alkalmazkodni a környezetemhez. Nem találtam a helyemet. Sokszor próbáltam megváltozni. Még recepteket is írtam magamnak, de a mércét soha nem tudtam elérni.

Nem akarom most az okokat is tárgyalni, de tény, hogy tizenhat évesen megrögzött feminista lettem. Ő, hogy gyűlöltem a megkülönböztetéseket! Az életemet tudtam volna adni, nemcsak a nemek közötti, de mindenfajta egyenjogúságért. Életcélom az volt, hogy majd feminista regényeimmel megváltoztatom a világot. Környezetemben senki sem vallott hasonló nézeteket, de elhatároztam, hogy majd változtatok ezen. Könyvespolcaimon feminista könyvek sorakoztak. Az iskolában volt egy antifeminista tanárom, s ez még jobban táplálta bennem a lázadást. Azon igyekeztem egész nap, hogy terjesszem a nézeteimet és másokat is meggyőzzek, buzdítsak. Arról azonban mindig mélyen hallgattam, hogy boldogtalan vagyok és félek a kilátástalan jövőtől.

A gimnázium utolsó évében az osztálytársaim elhívtak egy evangélicációra. Ott Isten szólt. Válaszút elé állított. Hallgattam, tétováztam és megpróbáltam a kettőt együtt, de a bibliaórák sorozatának köszönhetően megláttam az egyetlen helyes utat. Az első dolog, amire rádöbrentem, hogy nem vagyok egyedül. Hogy valaki szeret, elfogad, megért. Ő mindig óvott, vigyázott rám, amíg én egyáltalán nem gondoltam rá. Megértettem azt, hogy Ő úgy szeret ahogy vagyok, nem úgy amilyennek én szeretnék lenni, vagy amilyennek a világ szeretne engem. Ezt megértve szabad lettem. Megszabadultam önmagamtól, s ez a legnagyobb szabadság.

Egy éjszaka, amikor már az egész város aludt, olvastam a Galata 5-öt. Láttam magamat és az egész eddigi életemet Isten színe előtt. Csak sirtam, ráborulva a Bibliámra. Úgy éreztem

kész, nekem végem. Csak ezután tudtam megérteni igazából, hogy mi az evangélium. A Lukács 7-ből, a bűnös asszony történetéből tudtam, hogy Jézus nekem is szól. Tehettem volna mást ezek után, mint hálából Neki adni, Reá bízni életemet? Ezek után Ő megszabadított. Nem csak a kárhóztól, de a magánytól, a szeretethiánytól, a depressziótól, az elégedetlenségtől, az önsajnálattól, a dicsőségvágytól, világi eszméimről. Többé már nem volt szükségem önbizalomra sem. Az a boldogság, amit Jézus a szívembe adott, teljesen más volt, mint amit a világ nyújt. És ez nem csak pár napig, de ma is tart. Jöhet bármi, Ő mindig velem lesz. Nem azért, mert én birtoklom Őt, hanem mert Ő birtokol engem.

Időről időre egyre inkább megtapasztalom, hogy Jézus nagyon is élő Úr. Gyakran nagyon csodálatba ejt. Mindig tudja, hogy mi történik velem és sokszor megsegít még a legapróbb gondjaimban is. Ez nagyon megerősít.

Sajnos még most is sokszor olyan hálátlan vagyok, hogy megfeledekzem arról, hogy az életem az Ővé. Sokszor azon kapom magam, hogy inkább a magam dicsőségét keresem az Ővé helyett és türelmetlen vagyok. Mi is volna, ha nem lenne kegyelem?

BORSÓ Zsuzsa, Kézdivásárhely

Túrmezei Erzsébet:

Most is a "teljes dél" felé!

Péld. 4:18

Hajnalom, Jézus, Utam, Énekem, áldalak, hogy felragyogtál nekem, új élet ezer titkú reggele! Indulhattam a "teljes dél" felé sugaras, boldog hajnali úton. Lehet az is rögzös, nehéz, tudom. Lehet az is fárasztó, meredek. Fedhetik fénylő egét fellegek. De a felhők mögött is ott a nap, és újra áttörnek a sugarak.

Balassi Bálint:

PSALMUS CXLVIII.

Menyei seregek, boldog tiszta lelkek,
Az Úrra örökké kik az Égben néztek,
Ötet teljes szüből ti mind dicsérjétek!

Angyalok az Úrnak követi kik vattok,
Szentek kik ő székét mind körülálljátok,
Örökké az Urat felmagasztaljátok!

Fényes Nap világa, ez világ fáklyája,
Szép Hold, éj lámpása, csillagok sok száma,
Az Úrnak szent nevét mindörökké áldja!

Tüzes hatalommal forgó ti nagy Egek,
S az nagy Tengerekkel együtt minden vizek,
Örök dicsérettel ötet tisztellétek!

Mert csak ő egyedül minden teremője,
S mindent bír valamint magában rendelte,
Megmarad mindenek ellen ő szerzése.

Túrmezei Erzsébet:

FOHÁSZ

Keserő kérdések
egész özönével
kínoztam a lelkem.
Feleletet, választ
egyikre se leltem
nélküled, Úr Jézus.

Kegyelmekkel nyílt meg
mindegyik miértnek
titkosművű zára.
Tebenned találtam
életem céljára.
Tebenned, Úr Jézus.

Most már, bármi fájjon,
minek kérdejek? Tudom,
arany kalászt terem
fájdalmak vetése.
Áldott a Te kezéd
minden vezetése.
Csak vezess, Úr Jézus.

Heti szolgálati alkalmak

Barót

csütörtök, 19.00 bibliaóra
vasárnap, 17.00 istentisztelet

Brassó

hétfő, 18.00 felnőtt bibliaóra
szerda, 17.00 imaközösség beszélgetés
péntek, 16.00 gyermek-bibliaóra
szombat, 17.00 ifjúsági bibliaóra
vasárnap, 11.00 istentisztelet
18.00 bibliaóra

Kézdivásárhely

szerda, 18.00 bibliaóra
péntek, 18.00 bibliaóra
vasárnap, 9.30 istentisztelet
18.00 bibliaóra

Marosvásárhely

vasárnap, 10.00 istentisztelet
18.00 bibliaóra

Miskolc

vasárnap, 10.00 istentisztelet
17.00 istentisztelet

Rava

vasárnap, 11.00 istentisztelet
14.00 istentisztelet

Szamosújvár

csütörtök, 18.00 bibliaóra
vasárnap, 11.00 istentisztelet
15.00 bibliaóra

Szék

szerda, 18.00 bibliaóra
péntek, 18.00 bibliaóra
szombat, 11.00 gyermek-bibliaóra
20.00 fiatal házaspár bibliaórája
vasárnap, 11.00 istentisztelet
16.00 áhitat, tagsági felkészítő

Szováta

vasárnap, 10.00 istentisztelet
16.00 gyermek-bibliaóra
17.00 felnőtt bibliaóra

KESKENY ÚT

A Károlyi Gáspár Teológiai és Missziói Intézet havonta
megjelenő lapja.

Felelős szerkesztő: FÁBIÁN Tibor

Műszaki szerkesztő: PÁLL Zoltán

Címünk: Brassó, 2200-Ro, Zizinului u. 35, Bl. 10, sc. B,
ap. 7

Tel.: 068/183-559, E-mail: pall@deuroconsult.ro

A KGTMI címe: Miskolc, Kartács u. 1., 3527-H

Tel/Fax: 46/412-558, E-mail: KGTMI@mail.matav.hu